

**Dijital Vatandaşlık Yanılgısını Belirlemeye ve Değiştirmeye Yönelik Bir Mobil Uygulama Geliştirme
Çalışması: E-Vatandaş**

Ali Geriş
ali.geris@marmara.edu.tr, Marmara Üniversitesi
Nesrin Özdenir Dönmez
nozdenir@marmara.edu.tr, Marmara Üniversitesi

Bildiri Özeti:

Bu çalışmanın amacı, bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerini tespit ederek dijital dünyadaki davranışları ile karşılaştırmak ve kavram hakkındaki yanılgılarını ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda karma yöntem ile desenlenen çalışma, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören 38 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öncelikle Kocadağ (2012) tarafından geliştirilen ve dijital vatandaşlığı dokuz alt boyutta ele alan Dijital Vatandaşlık Ölçeği ile katılımcıların dijital vatandaşlık düzeyleri tespit edilmiştir. Daha sonra araştırmacılar tarafından HTML5, JavaScript ve Google Firebase teknolojileri kullanılarak geliştirilen e-vatandaş isimli mobil uygulama ile bir yandan katılımcılar bu konuda bilinçlendirilmeye çalışılırken bir yandan da yazılımı kurarken ve kullanırken yapmış oldukları davranışlara ait birtakım bilgiler veri tabanında tutulmuştur. Elde edilen bu bilgiler ile katılımcıların bilinçli dijital vatandaşlık davranışlarına ne kadar uygun davrandıkları incelenmeye çalışılmıştır. Yazılımda yer verilen diğer sorular ile de katılımcıların dijital teknoloji kullanım alışkanlıklarına ait bilgiler tespit edilmiştir. Uygulamadan elde edilen veriler ile dijital vatandaşlık düzeyleri arasındaki benzerlik incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların, dokuz alt boyutta incelenen dijital vatandaşlık kavramının dijital güvenlik, dijital sağlık, dijital hak ve sorumluluklar, dijital hukuk, dijital etik ve dijital ticaret boyutlarında yeterli bilince sahip olmadıkları, ölçekten elde edilen bu boyutlardaki dijital vatandaşlık düzeyleri ile davranışlarının benzerlik göstermediği tespit edilmiştir. Dijital erişim, dijital iletişim ve dijital okuryazarlık boyutlarından bakıldığında ise kullanıcıların yeterli düzeyde bilgiye sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bir diğer araştırma bulgusu ise katılımcıların ölçeklere verdikleri cevapların sorgulanması gerektiğini ve farklı veri toplama yöntemlerinden yararlanılmasının önemini vurgular niteliktedir.

Anahtar Sözcükler: dijital vatandaşlık, e-vatandaş, mobil uygulama